

на намаление сумата на заемитѣ на държавата (подирѣ сключването на външни заеми) отъ една страна и на усилената емисия на банкноти отъ друга, а пъкъ, знае се, всѣка излишна банкнота, издадена отъ банката, докарва въ касата ѝ, както вече знаемъ (вж. стр. 56), съответно количество металъ.

2. Краткосрочни заеми.

Пласиранията на Б. Н. Банка сж краткосрочни и дългосрочни.

Краткосрочнитѣ пласирания отъ своя страна биватъ съ или безъ покритие.

Покрититѣ заеми (реаленъ кредитъ) на банката се състоятъ: а) отъ заемитѣ срѣщу залогъ на цѣнни книги, скжпоцѣнни метали и стоки и б) отъ специалнитѣ текущи смѣтки подъ сжщитѣ обезпечения, plus специалната текуща смѣтка срѣщу ипотека. Къмъ групата на покрититѣ заеми има основание да бжде отнесена сконтовата операция на банката, както и специалната текуща смѣтка срѣщу залогъ на полици¹⁾.

Непокрититѣ заеми (бланковъ или личенъ кредитъ) се състоятъ отъ заемитѣ срѣщу записи съ поржчители и специалната текуща смѣтка подъ сжщото обезпечение, т. е. срѣщу лично поржчителство.

Дореформената банка (1879-1885) е упражнявала само краткосрочния търговски кредитъ, т. е. сконтирала е полици и е отпушала заеми срѣщу залогъ.

Споредъ статутитѣ на Б. Н. Банка отъ 1879 г., послѣдната е сконтирала само такива полици, които почиватъ на една търговска сдѣлка (§ 17, буква *г* отъ устава), скрѣпени съ два подписа на лица, които се ползватъ съ кредитъ въ банката (§ 31 отъ устава и § 113, буква *б* отъ инструкцията) и на които срокътъ на плащане ще настѣпи не по-късно отъ 3 мѣсеци отъ деня, въ който се одобри сконтирането имъ (§ 25 отъ устава и § 113, буква *д* отъ инструкцията). Краткосрочнитѣ полици, при равни други условия, сж се прѣдпочитали прѣдъ онѣзи полици, на които падежътъ е билъ въ по-далечно врѣме (§ 118 отъ инструкцията). Незначителността на сумата по полицата, при благонадеждностъ на длъжника и джирантитѣ, не можело да служи за поводъ да се откаже сконтирането (§ 120 отъ инструкцията). Най-малкото число дни за които се вземало сконто е 10 дни, макаръ до деня на плащането да сж останали по-малко отъ 10 деня (§ 133 отъ инструкцията). Заеми, споредъ сжщитѣ статuti, сж се отпушали само срѣщу здравъ залогъ, състоящъ се отъ цѣнни книги, скжпоцѣнни метали (въ ключе или чуждестранна монета) и др. подобни цѣнности (§ 17 буква *в* отъ устава). Количеството на заема не трѣбвало да прѣвишава по никакъвъ начинъ 50% отъ цѣнята на заложенитѣ вещи, опрѣдѣляна за тѣхъ всѣко полугодие отъ сконтовия комитетъ при банката (§ 107 отъ инструкцията) и то за срокъ не повече отъ 3 мѣсеци (§ 25 отъ устава) и не по-малко отъ 30 дни (§ 108 отъ инструкцията). Лихвитѣ по тѣзи заеми сж се съби-

¹⁾ Задъ всѣка сконтова операция трѣбва да се прѣдполага една търговска сдѣлка; т. е. покупка на стока съ цѣлъ за прѣпродажба (търговия) или покупка на сурови материяли съ цѣлъ за прѣработване и продажба въ новия имъ видъ (индустрия и занаяти). Като се прѣдполага, че продавачътъ на стоката е, по думитѣ на Курсель-Сенель, разуменъ човѣкъ и че той не иска да изгуби стоката си, като я продаде на кредитъ, и че купувачътъ отъ своя страна има намѣрение да я прѣпродаде съ печалба, вмѣсто да разнилѣ стойността ѝ, то погрѣшно е споредъ този авторъ да се гледа на сконтовиятѣ кредити като на чисто лични кредити. (Вж. „Банковитѣ операции“, пр. А. Даскаловъ, София, 1901, стр. 107).